

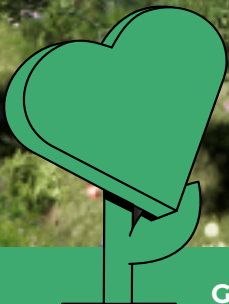
MERWEDE LAB

Spelen in de binnentuinen van Merwede

In samenwerking met: Kompan, Yalp en Gemeente Utrecht

NASLAGWERK

Gezond Stedelijk Leven

COLOFON

Eerste druk

**In opdracht van het Merwede LAB,
uitgevoerd door/in samenwerking
met Kompan, Yalp en Gemeente Utrecht**

Merwede LAB brengt impactvolle, praktisch toepasbare, duurzame innovaties en interventies op het vlak van duurzame energie, circulair bouwen, social design, gezond stedelijk leven in het planproces van Merwede.

© Merwede LAB

Inhoudelijke vragen of opmerkingen?
Neem contact op via: office@merwedelab.nl

We hebben ons best gedaan om van alle foto's en afbeeldingen de oorspronkelijke eigenaar te achterhalen. Mocht u van mening zijn dat een foto of afbeelding onterecht zonder toestemming is opgenomen verzoeken wij u contact op te nemen met de auteur.

Merwede LAB: office@merwedelab.nl

Programma management: Brokkenmákers

Vormgeving: Studio Flauwer

Foto voorkant: KCAP Architects & Planners

Disclaimer: Dit naslagwerk dient ter inspiratie voor het verleggen van de lat in Merwede. Uitkomsten van het Merwede LAB zijn nooit automatisch aanvullende eisen of toetsingskaders. Alleen als expliciet in het Eigenarencollectief het besluit wordt genomen, kan de lat verlegd worden.

Mede mogelijk gemaakt door:

Het eigenarencollectief:

Gemeente Utrecht, Janssen de Jong,
BPD | Bouwfonds Gebiedsontwikkeling,
Synchroon, Boelens de Gruyter, G&S, AM,
Greystar, Roundhill Capital, Lingotto en
3T Vastgoed.

EFRO React EU en Kansen voor West II

INHOUDSOPGAVE

VOORWOORD

5

INLEIDING

7

SPEELaanbod

9

Ontdekken

9

Speelkwaliteit

10

Fantasiespel

11

Gedefinieerd spelen

12

Clusteren

13

REGELGEVING EN FINANCIERING

15

Bron: KCAP Architects & Planners

"SPELENDE KINDEREN HEBBEN
EEN AANTREKKENDE WERKING
VOOR ANDERE KINDEREN DIE
VOORBIJ KOMEN."

VOORWOORD

Beste betrokkene bij Merwede,

Spelen is zoveel meer dan tijdverdrijf. Het is ontdekken, leren en groeien. Voor jonge kinderen vormt spel de basis van hun ontwikkeling – een wereld waarin motorische vaardigheden, sociale interactie en creativiteit op natuurlijke wijze samenkomen.

In Merwede, waar een autovrije en groene leefomgeving centraal staat, bieden de binnentuinen een unieke kans om spelen te verweven met de stedelijke ruimte. Hier kunnen de jongste bewoners veilig de wereld verkennen, fantasievolle avonturen beleven en met andere kinderen op avontuur gaan.

Dit naslagwerk biedt handvatten om speelplekken voor kinderen van 0 tot 6 jaar zo in te richten dat ze niet alleen uitnodigen tot spel, maar ook bijdragen aan een gezonde, inclusieve en levendige wijk. Het is samengesteld met input van experts en praktijkervaringen, zodat het een inspirerend en praktisch document is voor iedereen die bij de inrichting van speelruimtes betrokken is. We hopen dat dit naslagwerk aanzet tot mooie gesprekken, innovatieve ideeën en, bovenal, meer speelkansen voor kinderen.

Veel leesplezier!

Hartelijke groet,
Mirjam Schmöll | Programmamanager Merwede LAB

Met medewerking van Kompan, Yalp en Gemeente Utrecht

INLEIDING

Het autovrije Merwede wordt een unieke Utrechtse stadswijk. Hier kun je gezond en fijn samenleven. Met volop groen om te spelen en ontmoeten. Kinderen kunnen veilig buitenspelen omdat er geen auto's op straat zijn.

In de groene openbare ruimte worden speelplekken ingericht gericht op kinderen vanaf circa 6 jaar. Voor de jongeren kinderen, in de leeftijd van 0 tot 6 jaar, worden meer beschutte speelplekken ingericht in de binnentuinen. Jonge gezinnen blijven dichterbij huis in de binnentuinen.

Vanwege de hoge dichtheid zijn de binnentuinen in Merwede een welkome toevoeging aan de openbare ruimte. Ze zijn allen verschillend en overdag toegankelijk voor iedereen, dus voel je vrij om ze te ontdekken en te genieten van de rust en het groen.

Deze handreiking beschrijft enkele aandachtspunten bij het inrichten van uitdagende en fantasievolle speelplekken voor kinderen van 0 tot 6 jaar in de binnentuinen van Merwede.

De handreiking is opgesteld door Merwede LAB met behulp van experts van speelleverancier Yalp en Kompan en Senior Adviseur Gezonde Leefomgeving Jeroen Koning van Gemeente Utrecht.

SPEELAANBOD

Ontdekken

De binnenterreinen zijn prettige, relatief luwe en groene tuinen en vormen een deel van de leefruimte van de bewoners van Merwede. Elke binnentuin kent een eigen inrichting en is anders vormgegeven dan de openbare ruimte aan de buitenkant van de blokken. Ze zijn publiek toegankelijk en zichtbaar door brede openingen in de blokken.

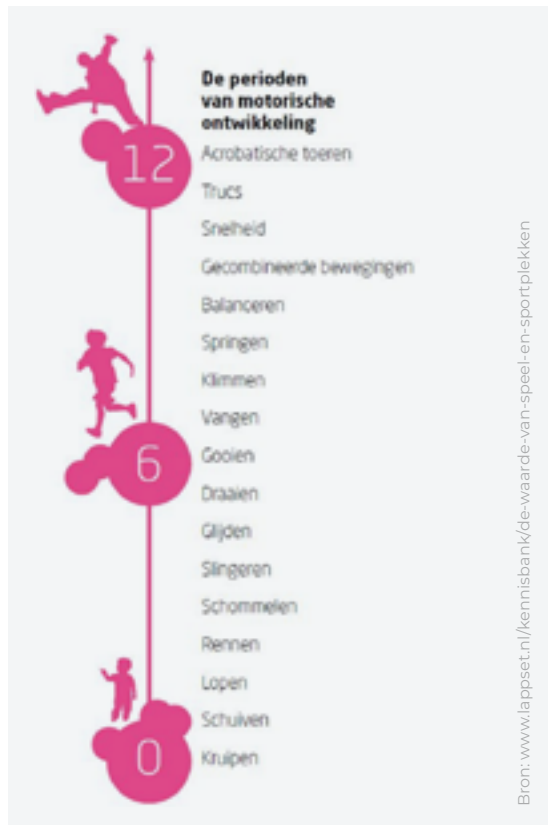
De binnenterreinen zijn verschillend van grootte en hebben andere condities. Aan de Europalaan zijn ze verhoogd bovenop de ruimtes voor parkeren, logistiek en fietsenstallingen. De binnenterreinen aan het Merwedepark liggen op maaiveld in de volle grond. Bij de keuze voor de speeltoestellen kan het verschil per binnentuin worden vergroot. Hoe meer variatie tussen de plekken, hoe meer reden voor de kinderen om met hun ouders op ontdekkingstocht te gaan door Merwede.

Speelkwaliteit

Om de juiste speelkwaliteit te bieden worden toestellen gekozen die passen bij de leeftijd van de kinderen. Voor de binnentuinen is dat 0 tot 6 jaar.

Kinderen ontwikkelen motorische vaardigheden tijdens het opgroeien. Dit zijn vaardigheden als balans, vermogen om het ritme te volgen, ruimtewaarnemingsvermogen, vermogen om kracht, tijd en ruimte te beheersen, aanpassingsvermogen, reactietijd en combineringsvermogen. Stuk voor stuk belangrijke vaardigheden die een kind tijdens het spelen onbewust aanleert als hem/haar uitdaging wordt geboden.

In de afbeelding met de perioden van motorische ontwikkeling is te zien welke vaardigheden passen bij welke leeftijd. Speelvoorzieningen in de binnentuinen worden gekozen voor de kleine kinderen. Glijbanen en schommels sluiten bijvoorbeeld goed aan bij deze leeftijdscategorie.

Fantasiespel

Spelen met andere kinderen in een zelf verzonnen verhaal met bijbehorende rollen is kenmerkend voor de leeftijd van circa 2 tot 6 jaar. De fantasie van kinderen op deze leeftijd is heel levendig. Deze fantasie kan geprikkeld worden door speelvoorzieningen waar een verhaal aan te koppelen is. Denk bijvoorbeeld aan een speelhuisje dat al gauw een winkeltje, marktkraam, woonhuis of kasteel wordt in de fantasie van kinderen.

Speeltoestellen als de voorbeelden hieronder sluiten goed aan bij de speelstadia van kinderen van 0 tot 6 jaar.

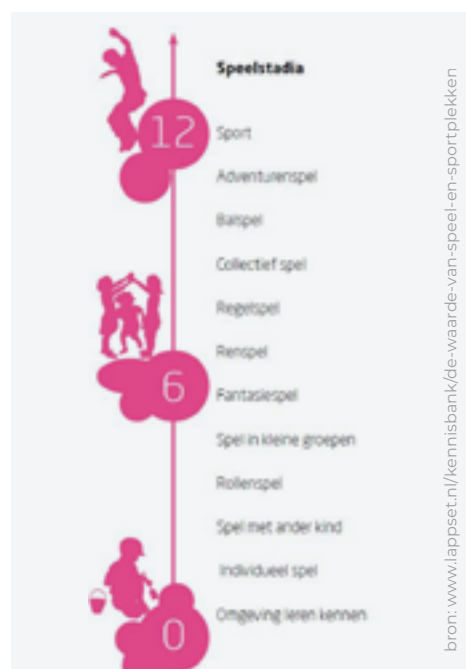

Gedefinieerd spelen

In een groene binnentuin zou je denken dat ieder kind altijd kan spelen. Rennen, een bal trappen, van bankjes afspringen, daar heb je geen speeltoestellen voor nodig.

Echter, deze vormen van spelen gebeuren op oudere leeftijden. Voor kinderen in de leeftijd van 0 tot circa 4 dient het spelen explicieter aangeboden te worden, in de vorm van duidelijke speeltoestellen.

Op deze leeftijd dienen kinderen geholpen te worden en kan het spelen niet volledig over gelaten worden aan het kind zelf. De doelgroep 0 tot 4 jaar heeft juist gedefinieerd spelen nodig waarbij er zaken worden aangedragen (huisje, schommel, zandbak, glijbaan) waarmee gespeeld kan worden. De kans bestaat dat bij gebrek aan speeltoestellen bewoners zelf toestellen zoals een glijbaan of ander speelgoed plaatsen. Dit is op zich positief, maar kan ook tot onenigheid of problemen leiden. Zo kan er discussie ontstaan over een rustige binnentuin versus een speelplek, de losse toestellen kunnen als rommelig worden ervaren en zijn geen Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen (WAS-gecertificeerd). Het is dus belangrijk om speelvoorzieningen vroegtijdig, in de ontwerpfase, mee te nemen.

Clustering

Bij het inrichten van een binnentuin kan het speelaanbod het beste geclusterd worden op één plek. Een belangrijke reden hiervoor is het blijven spelen. Met meerdere speelmogelijkheden bij elkaar blijven kinderen langer spelen. Als ze uitgespeeld zijn op de schommel kunnen ze door naar de glijbaan, de zandbak of het speelhuisje. Richtlijn hierbij is minimaal 3 speeltoestellen op een speelplek.

Spelende kinderen hebben vervolgens een aantrekkelijke werking voor andere kinderen die voorbij komen. Als kinderen langer blijven spelen is de kans groter dat andere zich aansluiten.

Vuistregel is hierbij dat je minimaal 20 minuten moet kunnen blijven spelen. Het samen kunnen spelen, heeft veel voordelen. Zo leren kinderen essentiële vaardigheden; samenwerking, communicatie en empathie. Bovendien draagt het bij aan hun cognitieve, sociale en emotionele ontwikkeling. Daarbij biedt het niet alleen voor kinderen een leuke tijd, ook helpt het bij het stimuleren van ontmoetingen tussen ouders en/of begeleiders. Deze ontmoetingen dragen weer bij aan de sociale cohesie in de buurt. Hierom zijn ook de bankjes of zitelementen bij de speeltoestellen onmisbaar.

REGELGEVING EN FINANCIERING

Speelvoorzieningen staan verankerd in de grond. De eigenaar van de grond is ook eigenaar van het speeltoestel.

Aansprakelijkheid ligt bij de eigenaar van de binnentuin.

- Iedere speelvoorziening moet gecertificeerd zijn conform de veiligheidsnorm NEN-EN 1176, opgesteld door de Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen (WAS).
- Op grond van de WAS ligt de verantwoordelijkheid voor het naleven van dit besluit bij de beheerder of de verhuurder.
- Onder de regelgeving voor speelvoorzieningen vallen zowel speelaanleidingen als speeltoestellen. Dus zowel voor een speelaanleiding, zoals een boomstam, of een uitdagend speeltoestel gelden dezelfde regels.
- De beheerder of verhuurder zorgt dat de speelvoorziening zodanig is geïnstalleerd, gemonteerd, beproefd, geïnspecteerd en onderhouden, dat er bij gebruik geen gevaar voor de gezondheid of veiligheid van personen bestaat.

Indien je bovenstaande uitvoert dan voldoe je aan je zorgplicht en zijn aansprakelijkheidsrisico's minimaal. In de praktijk zijn installatie, montage, inspectie en onderhoud uit te besteden aan een speelleverancier die volledig op de hoogte is van alle regelgeving. Een VVE van een binnentuin voldoet zo aan de zorgplicht.

Speelleveranciers bieden verschillende opties aan zoals:

- Koop inclusief onderhoud en inspecties waarin een VVE de speeltoestellen koopt en direct voor 10 tot 15 jaar onderhoud en inspecties regelt
- Lease waarin een VVE de toestellen voor minimaal 10 jaar least inclusief aanschaf, inspecties, beheer en onderhoud en verwijdering.

Let op: in beide gevallen is het onderhoud exclusief vandalisme, dat is altijd voor risico opdrachtgever.

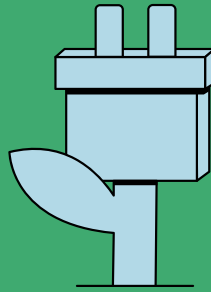
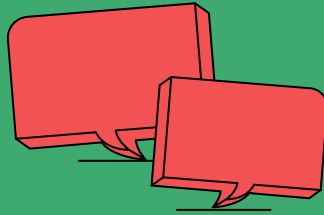
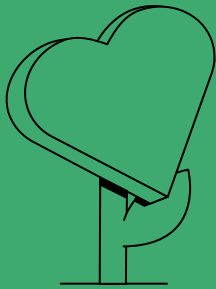
MERWEDE LAB

LOLA Landscape Architects

www.merwedelab.nl

MERWEDE LAB

www.merwedelab.nl